

Kultur och bildning
Jimmy Eriksson
Tfn: 063-146703
E-post: jimmy.eriksson@regionjh.se

2023-09-28

RUN/35/2023

Framställan om statligt anslag till regional kulturverksamhet inom Kultursamverkansmodellen 2024

Kultursamverkansmodellen styrs av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Region Jämtland Härjedalens framställan om statligt stöd till förordningens sju områden för 2023 utgår från de nationella kulturpolitiska målen och ambitioner i den regionala kulturplanen. Regionens övergripande kulturuppdrag är att alla invånare ska ha tillgång till ett kulturutbud av hög kvalitet och erbjudas likvärdiga möjligheter att skapa och utöva kultur samt ha möjlighet att påverka, delta och medverka i kulturlivet. De regionala kulturverksamheterna ska komplettera kommunernas kulturutbud och bidra till en hållbar kulturell infrastruktur i länet.

Kultursamverkansmodellen innebär att i dialog och genom samverkan mellan lokal, regional och statlig nivå skapa bästa förutsättningar för kulturlivets utveckling i hela landet. Kultursamverkansmodellen utreds för tillfället med syfte att modellen ska utvecklas så att den i ökad grad kan bidra till kultur i hela landet och till att de nationella kulturpolitiska målen uppfylls. I översynen ska regionernas frihet och ansvar beaktas. Utredningen presenteras i slutet av september 2023 och förslagen förväntas bland annat öppna upp gällande förordning, ge ökat utrymme för kommunernas roll i modellen samt ge den nationella nivån ett annat fokus som samverkanspart.

Utmaningar som regionerna i norr delar är demografiska strukturer och stora geografiska avstånd, att utveckla en hållbar regional infrastruktur för kultur samt att förmera ett kvalitativt kulturutbud på jämlika villkor. Det finns dock stora skillnader även mellan norrlänen där vissa områden präglas av stora expansioner medan andra delar utmanas av bristande skatteunderlag.

De senaste årens pandemi har inneburit större utmaningar att anpassa, förändra och utveckla verksamheten så att fler kan vara delaktiga i kulturlivet. Regionen lägger därför fortsatt vikt vid bland annat stärkt samarbete med kommuner och civilsamhälle samt med andra regioner, ett breddat deltagande genom bättre förutsättningar för kulturella och kreativa branscher samt för barn och unga samt en ökad tillgänglighet genom digitalisering. Vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete med staten i detta arbete.

Kulturrådets prioriteringar

Kulturrådets principer för fördelning av statliga medel till regional kulturverksamhet handlar om att bidragsgivningen ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås samt ge möjligheter till regionala prioriteringar och variationer. Dessutom ska statens

finansiering sammantaget bidra till att upprätthålla och utveckla en kulturell infrastruktur i regionerna samt att utgångspunkten för fördelningen är att bidra till stabilitet och förutsägbarhet för kulturverksamheten i regionerna.

I syfte att bidra till att regionala kulturverksamheter ökar tillgängligheten till kultur och skapar förutsättningar för ökad kvalitet och förnyelse, har Kulturrådet tillsammans med regionerna fastställt tre strategiska utvecklingsområden; 1) utveckla den regionala kulturella infrastrukturen, etablera och stärka samverkansformer och interregionala samarbeten, 2) ge utrymme till konst- och kulturområden med en svag regional infrastruktur samt 3) insatser som leder till att fler invånare deltar i kulturlivet. Dessa tre utvecklingsområden ligger till grund för Kulturrådets prioriteringar inom det regionala verksamhetsbidraget. Region Jämtland Härjedalen framhåller sammantaget att den regionala kulturplanens ambitioner och fokusområden på ett tydligt sätt sammanfaller med Kulturrådets prioriteringar.

Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027

Regionala utvecklingsnämnden beslutade den 25 september, § 154, om Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027. Regionfullmäktige beslutar om planen den 18-19 oktober. Processen med att ta fram en ny regional kulturplan har pågått sedan våren 2021 med ett hundratal samråd och dialoger, 36 remissvar och en remisskonferens. Kommunerna och civilsamhället tillsammans med de regionala kulturverksamheterna och de professionella kulturskaparna är alla avgörande aktörer för kulturplanens genomförande och planen ger möjligheter för ett aktivt deltagande och medverkan. Planen tar sin utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin, de nationella kulturpolitiska målen, kultursamverkansmodellen, definierade artiklar i barnkonventionen samt definierade mål i Agenda 2030.

Kulturplanen pekar ut sju fokusområden för perioden 2024 till 2027. Under varje fokusområde finns ett antal utvecklingsbehov kopplade och samtliga mottagare av regionalt stöd ska förhålla sig till ett eller flera av dessa fokusområden;

- Kulturarv – dåtid, samtid, framtid
- Barns och ungas rätt till kultur
- Breddat deltagande och skapande
- Digital kulturutveckling
- Omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer
- Nationella minoriteters och urfolket samernas kultur och språk
- Professionella kulturskapares villkor samt kulturella och kreativa branscher

Kulturplanen nämner även de verksamheter som ingår i Kultursamverkansmodellen, det vill säga har statligt stöd. Dessa är Kulturutveckling inom Region Jämtland Härjedalen med verksamheterna Biblioteksutveckling, Bildkonsten, Filmpool och Hemslöjdskonsulenter, Estrad Norr inom Region Jämtland Härjedalen med verksamheterna musik, teater, musikteater och dans, Stiftelsen Jamtli, Föreningsarkivet i Jämtlands län och Riksteatern J/H.

Kulturplanens ambitioner och utvecklingsbehov avses att tydliggöras i avtal och överenskommelser med verksamheter inom och utom Kultursamverkansmodellen samt i interna uppdrag och verksamhetsplaner.

Särskilda utmaningar 2024

Region Jämtland Härjedalen aviserar en uppräknig av sin interna budget med 3,6% för 2024 samt med 0% de kommande två åren vilket förväntas beslutas av regionfullmäktige 18-19 oktober. Detta kommer att innebära stora utmaningar att fortsatt kunna utveckla och främja, men också upprätthålla en kulturell infrastruktur i länet. Civilsamhällets viktiga roll i samverkan med regionen och regionala kulturverksamheter riskerar att försvagas och de regionala verksamheterna behöver ytterligare särskilt prioritera i sin verksamhet.

Inför 2024 avser regionen dock att särskilt fokusera på barnkonventionens implementering i verksamheterna, ett fortsatt främjande av kulturella och kreativa branscher, fortsatt samverkan med hälso- och sjukvården kring kultur och hälsa samt stärkt kunskap och främjande av urfolket samernas språk och kultur. Spelkultur och spelutveckling är ett område som tar plats i kulturplanen och där finns goda möjligheter att stärka området genom den folkhögskoleutbildning som Birka folkhögskola ger samt genom målsättningar i arbetet med de kulturella och kreativa branscherna. Residensverksamhet är en metod som används och utvecklas för att stärka kulturskaparna, bidra till lokal samverkan och konstnärlig kvalitet. Samverkan med universitetet stärks genom framtagande av en ny utbildning kring konstnärlig gestaltning med platsen som utgångspunkt. Bild och formområdet stärks genom ett utvecklat avtal med Åredalens folkhögskolas konstutbildning.

Inom kultursamverkansmodellens verksamheter sker verksamhetsdialoger under hösten, utifrån den regionala kulturplanen, som ligger till grund för 2024 års avtal och överenskommelser. Särskilda behov i verksamheterna har signalerats enligt nedan;

Stiftelsen Jamtli – Jamtli är länets största kulturinstitution med det regionala museiuppdraget. Dessutom är Jamtli ett viktigt besöksmål och en kunskapsverksamhet gentemot kommuner och civilsamhälle. Jamtli märker en viss återhämtning efter pandemin men har stora utmaningar. Verksamheten har en självfinansieringsgrad av ca 50% men aviserar behov av ökat grundanslag för att kunna behållas i nuvarande form. Det finns bland annat stora underhållsbehov av museets byggnader där kostnadsökningar och inflation inte täcks av nuvarande anslag vilket riskerar att få konsekvenser för både länets kulturarv och det publika utbudet. En oberoende utredning avseende stiftelsens finansiering genomförs under hösten 2023. I övrigt uppdateras Jamtlis kulturhistoriska basutställningar och man behöver även planera för en ökad takt i digitaliseringsarbetet.

Föreningsarkivet i Jämtlands län – Ansvaret och förväntningarna på Föreningsarkivet som pedagogisk resurs och expert inom arkivverksamhet i länet har ökat och fortsätter öka. Uppdraget till Föreningsarkivet behöver utredas. Prioriterade utvecklingsområden är att främja ett levande kulturarv, mångfald och normkritik samt delaktighet och inflytande.

Estrad norr inom Region Jämtland Härjedalen – En ny scenkonstchef rekryteras under året. Dessutom blir platser för scenkonst en alltmer avgörande fråga för framtidens scenkonst vilket innebär fortsatta ambitioner att stärka infrastrukturen utifrån scenkonstnärlig kvalitet men också ur tillgänglighets- och arbetsmiljöperspektiv.

Kulturutveckling inom Region Jämtland Härjedalen – En utredning pågår om nya lokaler för främjande verksamheter inom bildkonst, film, hemslöjd, design, bibliotek och litteratur för ökad tillgänglighet och breddat deltagande. Mötesplats för ung kultur går in i sitt sista projektår och behöver implementeras och för fortsatt verksamhet. Fortsatt främjande av skapande, nätverkande, fortbildande och demokratiserande mötesplatser för allmänhet, kulturskapare, kommuner, bibliotek och föreningar.

Riksteatern J/H – Att bredda arrangörsnätverket samt utbilda föreningar i tillgänglighet och likabehandling är en prioriterad fråga. Dessutom fortsatt arbete med arrangörsutveckling, inte minst för unga samt stärkt samverkan med kommunerna. Den genomförda förstudien om samisk scenkonst ligger till grund för fler insatser.

Kultur i norr

Norrlänens interregionala samverkansgrupp Kultur i Norr fortsätter sitt arbete genom det kulturpolitiska positionspapperet. En gemensam ansökan om utvecklingsbidrag arbetas fram och avser ett fördjupat interregionalt samarbete gällande analys och uppföljning kring arbetet med de regionala kulturplanerna. Konsttidningen Volym är en nätbaserad konsttidning med inriktning på konst utifrån ett norrländskt perspektiv och med skribenter från de fyra nordliga länen. Arrangörsutveckling sker genom egna och gemensamma regionala projektbidrag.

Kultur i Norr stöttar Viermie K, samiskt kulturpolitiskt nätverk som arbetar för att stärka det professionella kulturlivet på svenska sidan av Saepmie. Samarbetet har bland annat resulterat i rapporten "Villkoren för samisk Kultur" samt en handlingsplan. I dialog med Kultur i Norr ansöker Viermie K från 2024 om regionalt verksamhetsbidrag hos respektive region.

Framställan om statligt anslag 2024

Regionens framställan består av Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027 som ligger till grund för fördelning av regionala och statliga bidrag. I kulturplanen framgår vilka verksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen. Ekonomiskt underlag som beskriver den regionala finansieringen med preliminär uppräknings för 2024 bifogas till framställan. Det är viktigt att notera att bifogat underlag är preliminärt. Anslagsnivåer kan komma att förändras utifrån verksamhetsdialoger under hösten samt efter beslut i regionala utvecklingsnämnden. Relevanta dokument, avtal, uppdrag och överenskommelser bifogas framställan i efterhand.

Det statliga anslaget uppgick år 2023 till 41 167 000 kronor. Den regionala budgeten till kultur för 2024 (inklusive kommunala anslag inom kultursamverkansmodellen) uppgår efter uppräknings om 3,6 %, under förutsättning av politiska beslut¹, till 86 452 000 kronor varav 63 422 000 kronor inom samverkansmodellen.

¹ Regionfullmäktige beslutar om region- och finansplan den 18-19 oktober och regionala utvecklingsnämnden beslutar om verksamhetsplan och budget 28 november.

Regionens framställan till Kulturrådet 2024 omfattar

- en uppräknig av anslaget från 2023 med **3,6 %, 42 649 000 kronor,**
- en ökning motsvarande regional uppräknig om **3 004 000 kronor** samt
- ett äskande i likhet med tidigare år om **500 000 kronor** för administration av modellen.

Totalt framställer Region Jämtland Härjedalen ett äskande om 46 153 000 kronor för verksamhetsåret 2024. Se underlag för regional framställan.

Jonas Andersson
Regionala utvecklingsnämndens ordförande

Magnus Aspegren
Regional utvecklingsdirektör

Bilagor och underlag

Grunduppgifter Region Jämtland Härjedalen

Underlag för regional framställan - Finansiering av regional kulturverksamhet

Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027²

Regional biblioteksplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027³

Avtal, uppdrag och överenskommelser med verksamheter⁴

---

² Kompletteras efter beslut i regionfullmäktige 18-19 oktober

³ Kompletteras efter beslut regionfullmäktige 28 november

⁴ Kompletteras efter beslut i regionala utvecklingsnämnden 12 december